

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felzárólapok.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pótisor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Nemzeti büszkeség.

III.

A magyar nemzet és állam becsülete ellen igazgatóktól el nem tagadható, hogy jól tudják felhasználni eszközeiket, s bizony nem rajtuk mulik, — de nem is a mi érdemünk, — ha sikerük — ma még — nem elégítheti ki várakozásukat.

De már az is, a mit eddig elérték: hogy iskolákba, szöszékekbe olyan egyéneket állíthattak, kik a népet az általuk adott irányban befolyásolhatják, hogy — csak megyénk területéről szólva most — igen sok egyházban az isteni tisztelet nyelvének kérdését csaknem hitezkély erejére emelték még ott is, hol a hivek magyarul éreznek s beszélnek, — hogy akadálytalanul terjeszthetik hazafiataln sajtójuk ingerlő, mérges termékeit, melyekben azt, mi magyar, e hon becsületesen érző s gondolkozó gyermekei előtt büntetlenül sértegethetik; — mindez sokkal több, mint a mennyinek magyar társadalmunk tovább is tétlen szemlélője lehetne, és nagyobb baj, hogysem az ellenszerek alkalmazásával sietni ne kellene,

Ellenségeink maguk adták meg az ujjmutatást.

Ők az iskolában, a magyar nemzet történetének általuk elferdített adataival állanak a gyermekek, a felnőttek elé, — mi derítsük fel ugyanazon gyermekek és ugyanazon nép előtt a hamisítást; — ők a szöszékről tagadják történeti jogainkat, rágalmaznak nemzetünket, — mi ugyanonnan hirdessük a leplezetlen igazságot; — ők gyűlöletre ösztönzik követőiket ellenünk, — mi szeretetre tanítsuk a tévedezőket; — ők hírlapok, röpiratok, naptárak alakjában hizelgik magukat a nép közé, hogy minden napon, minden órában magasztalhassák mindazt, mi a magyar állam és a nemzet ellen felségárulás, — mi ugyanazon eszközök által győzzük meg a félrevezetetteket arról, hogy a magyar nemzet és állama, mióta fennáll és a mig létezni fog, gyermekeit nem fajuk, hanem érdemeik szerint ölelte fel, s egyenlő mérvben fogja megvédeni ezután is.

Ez volna ellenszere annak, hogy ez idegen apostolok leszorítottassanak e térről, hol napról-napra

fokozott hévvel igyekeznek a fajgyűlöletet szítani, ápolni s lehetőleg fellobbantani.

E téren csak a társadalom erkölcsi és anyagi ereje az, mely képes a rosszat leküzdeni, kiirtani, ha meg van benne az a nemzeti büszkeség, mely nemcsak a jelennek él, nemcsak a mult dicsőségében keresi és találja létezésének jogosultságát, de megragad minden alkalmat és törvényes eszközt arra nézve, hogy örökségét megtartsa és biztosítsa újabb ezred évre, utódai számára is.

Mi — fájdalom — e részben nagyon is lanyhán viseljük magunkat, habár nincs közöttünk tán egyetlen egy sem, ki ne lenne meggyőződve arról, hogy a jámbor ohajtások kora lejárt, s pusztá szóval tenni egyáltalában semmit sem, csekély erővel pedig csak keveset vihetünk keresztül.

Jelen igénytelen soraim első részében jeleztem a kedvezőtlen arányt, mely szerint megyénk közönsége közművelődési egyesületünk törekvéseiben részt vesz, s most önkénytelenül is fel kell tennem a kérdést, hogy megyénk fiai és leányai, — tartozzanak bármely nemzetiséghez, — ha látják a hamu alatt folyton ápoltt tüzet folyton szélesebb körben füstölögni, ha félnek attól, hogy a kitörendő láng pusztulással fenyeget miában alkotást, melynek alapja testvériség, egyenlőség és szabadság: ugyan elégnék, nemzeti büszkeségünkkel meggyőződhetnek tartják-e, hogy kétezer és néhány főből álljon azon egyesület, melytől tartózkodnia egyetlen felnőttnek, egyetlen társulatnak, vállalatnak sem volna szabad? Ugyan elégnék tartanak-e — 1/3. részében még be sem fizetett — néhány ezer forintot arra, hogy a magyar állam iránti hűségnek, az állam bármily ajku gyermekei közt a testvéri szeretetnek érzelmei uralkodóvá tétethessenek ott is, hol az ámitók befészkeltek magukat?

Bizony nem elég, s legyenek gazdasági viszonyaink bármilyen aggasztók, a közterhek bármilyen súlyosak, legaggasztóbb még is csak a jövő képe, legsúlyosabb a felelősség, mely a társadalom minden egyesét terheli, ha megfelelkezik a hazaszeretettől folyó kötelességekről.

E kötelességek elmulasztása bűn is, főleg ak-

kor, midőn nem vér- és életáldozatról, hanem csak arról van szó, hogy fenyegetett intézményeink sikeres védelmére hathatós eszközöket szerezzünk be, midőn e czéltől nem összes vagyonunkat, de csak a nélkülözhető krajczárokat kell hozni áldozatul, s némi fáradságot szentelnünk eme krajczárok gyűjtésére; midőn nem egész életünket, csupán üres óráinkat kellene csak arra fordítani, hogy erkölcsi és anyagi erőink egyesítése végett kiki saját hatáskörében tegyen meg minden lehetőt akkor, midőn arra kedvező alkalom van.

És ezt bizonyára megtehetné mindenki, a kinnél nemcsak szavakban, de áldásos tettekben is nyilvánul a nemzeti büszkeség. Szántó Miklós.

Egy kis tévedés.

Ha a középkor babonáságával kísértene még ma is, ugy könnyen hiú félelmet kelthetne a „G. K.“ olvasóinak lelkében, midőn mindjárt a „G. K.“ első száma gyászjelentést hoz, — no de tul vagyunk ma már ezen, hiszen nem annyira babonások ma már az emberek, mint voltak ama korban, melyet oly igen szeretnek sötétnek nevezni, — nem annyira mondom, mert hát vannak azért most is babonások, mikor különösen a hitetlenek, kik, midőn mit sem akarnak hinni, mindent könnyen elhisznek. (Inceduli facile omnia credunt.)

De különös, farkast emlegetünk s a kert alatt jár, a középkorról gondolkozom s hallga, a G. K. 1. sz. „Ki a hibás“ czim alatt a középkort érdeklődő cikket hoz.

Nehezen értem ennek a végére, mert hát nem tudtam eleinte, hogy ez talány avagy álomlátás-e? midőn azután átolvastam, megértettem, hogy az dr. Schlauch L. szatmári püspök monumentális beszédjéről szól, de tévesen.

Ez a tévedés indított engem arra, hogy mint földije a G. K. előfizetői legtöbbször, megmennem ennek olvasói ama tévedéstől s hibától, melybe estek légyen, ha ugyan azon cikkekben foglalt eszméket magukéivá tették, megkülönbösen azokat, kik az említett főpap beszédét egészben meg nem ismerték vagy meg nem ismerhették, hogy így azután téves ítéletek által nevétségessé ne legyenek azok előtt, kik a beszédet ismerve s azt egészen átértve, mást magyaráztak s értettek ki belőle, mint az említett cikkekésében van, s így ki ne tegyék magokat eme ítéletnek; semmi sem semmisít meg annyira, mint a nevétség, más értelmet tulajdonítván ugyanis valaki (a főpap) szavainak, mint amit valóban jelentenek.

Midőn (röviden) földieimet nem engedhetem e téve-

T Á R C Z A.

Jön a farsang. . . .

Jön a farsang, vagy már itt is van tán,
Férjhez megyen, férjhez megyen a lány;
Férjhez megyen, hogy ha kéri, adják;
Ha nem adják, ha nem kéri:
Akkor otthon hagyják.

Lányok, lányok tulipiros lányok!
Bokorugrós legyen a szoknyátok,
Bokorugrós, selyemmel kivarvva:
Mert a legény, a sok legény
Csak az ily lányt kapja.

Egyet mondok, kettő lesz belőle:
A kinek nincs igaz szeretője
Adja szívét szívemért cserébe,
Isten bizony farsang végén
Össze kelek véle.

Mihályi Lajos.

A rimabrézói ünnepély.**Farkas József elnöki beszéde.**

(Vége.)

Nem mulaszthatom el azonban ezen történelmi multnak esetelése alkalmával azon nemeskeblű tanügybarátokat is megemlíteni s becses nevüket megörökíteni, a kik elődeinknek ezen nemes szándékuk kivitelében segédkezet nyújtva, őket ugy anyagilag, mint szellemileg is támogatva, fentemlített czéljuk kiviteléhez mint valóságos tanügybarátok segédkezet nyújtottak. Ilyenek voltak: Fejes György, Szontagh István, Ruthényi Bertalan, Kubinyi Ödön, Malatinszky Frigyes esperességi felügyelő s több más világi urak, kiknek becses nevök örök emlékül a kishonti evang. néptanítók jegyzőkönyveibe beiktattott, s a jelen korban

élő néptanítók által hálás kegyelettel emlegettetve él, s élni fog még az utókorban is. — Áldás poraikra!

Nem mulaszthatom el ez alkalommal megemlíteni s hálás kegyelettel visszaemlékezni azon lelkes s keresztényiesen gondolkodó lelkész urakra is, kik a kishonti tanítószágnak ezen üdvös intézmények létesítéséhez segédkezet nyújtva, azokat elősegíteni készek voltak. Ők voltak azok, kik a tanítói osztályt nem mint alá-, de mint melléjük rendeltet tekintve, azt ugy anyagilag, mint szellemileg is magukhoz emelni igyekeztek, a miért is áldott legyen emlékek!

Nem mulaszthatom el ezen történelmi multnak esetelése alkalmával különösen kiemelni, s ez ünnepélyes alkalommal hálás köszönetet kinyilatkoztatni mindazon nt. lelkész s tek. világi uraknak, kik az utóbbi négy évtizedben vagyis 1840-ik évtől óta mai napig kishontban működve, a kishonti tanító-egyletnek jogai eléréséhez segédkezet nyújtottak. Ők voltak azon szabadelvű férfiak, a kik szem előtt tartva azon igazságot, hogy társadalmilag az embert a kötelesség mellett a jog teszi. — kiknek segítségével a kishonti ev. néptanító-egylet elérte mindazon jogokat, melyeknek jelenleg is birtokában van, s a melyek őt, mint oly régi testületet, kivált a jelenlegi felvilágosodott században, méltán megilletik, a miért is fogadják az egylet hálás köszönetet.

Szabad legyen ez ünnepélyes alkalommal röviden megemlítenem azon jogokat, melyeket a kishonti evang. tanító-egylet a nt. esperességben gyakorol:

1. Hogy az egylet tagjai közül két tanító a lelkészi és világi körnökök mellé szakember az egyházak által körnöknek megválasztatik, s a vizsgák alkalmával körnök-társaival egyenlő jogot gyakorol.
2. Hogy az egyházi ítélőszékek (consistorium) mint az egyházak által szabadon választott rendes tag vesz részt, s ott a többi birákkal együtt egyenlő joggal bír.
3. Hogy minden oly küldöttségbe, a hol a tanító ügye napirenden van, mint biztos kiküldetik.
4. Különbféle bizottmányokba kineveztetik.
5. S a kerületi gyűlésre mint esperességi küldött az esperesség által kijelöltetik.

Ezek ime azon jogok, melyeket a kishonti ev. néptanító-egylet az utóbbi négy évtizedben magának kiérdemelve, azoknak valóságos birtokában van, mely jogokról más egyházmegyei ügytársaink még csak most kezdenek gondolkozni, s azokat megszerezni. — Ezen nemeslelkű tettek voltak képesek felébreszteni minden egyes kishonti néptanító szívében azon bizalmat, melylyel az viseltekik ugy a nt. esperesség, valamint annak nt. lelkészei s más tanügybarátok iránt. Ezen nemeskeblű tetteket áldva említi a kishonti ev. tanító-egylet, s hálás köszönetet mond a jelenleg is élő lelkész és egyházfelügyelő uraknak, s mint drágán szerzett ereklyét hagyá azokat az utókoroknak megörökítésül, hogy így mind e nemes tett 100 év mulva is hálás kegyelettel emlegettessék.

A kishonti ev. néptanítóegylet történelmi multját ekként röviden esetelve, szabad legyen annak jelenjét is röviden megemlítenem.

A kishonti ev. néptanítóegylet jelenje szintén nevezetesnek, de sőt igen emlékezetesnek mondható a következő s általa az utókor számára megszerzett intézményeknél fogva:

A fennebb megemlített s röviden körülírt tanítói jogoknak megszerzése, s azoknak a nt. esperességtől való kieszközlése, a jelenleg is kishontban élő s tényleg működő idősebb néptanítók érdeme.

Ők voltak azok, kik megértvén hivatásuk magasztosságát, nem kimélve munkát s fáradságot, felhasználva minden alkalmat, oda törekedtek, hogy a kishonti ev. tanító-egylet az emberiség azon polezára emeltessék, melyre az hivatva van. — Ha tehát az utókor ezen szép jogokat jövőre is megtartandja, s az azokból kifolyó előnyöknek sikeres hasznát veendő, azt részint a jelenlegi kishonti ev. közönségben uralkodó szabad szellemnek, részint az idősebb néptanítóknak köszönheti.

A kishonti nt. esperességben működő néptanítók továbbá a haladó kor szükségleteit szem előtt tartva, az elődeik által hátrahagyott két rendbeli alapszabályokat a haladó kor igényeihez mérten átdolgozva, s azokat kibővitve, ugy az egyházi, valamint állami hatóság által is megerősítve, egyletük törvényes alapjául elfogadták, hogy így az azokban

désben megmaradni, szeretettől vezéreltetve lépek a G. K. t. olvasói elé, hogy kimutassam azt, hogy a szathmári püspök korántsem ohajtja a középkor visszaváriszolását, vele pedig nem társulatok s osztályok; midőn ezt tennem, ohajom, ohajtásom egyedül csak az, hogy jelen soraim ne ellen-, hanem rokonszenvre találjanak, úgy a t. olvasóközönség, mint a t. ezikkiró előtt. Mielőtt tovább, illetőleg tárgyamra térnék, kért engedélyvel egy kis helyre igazítást akartok tenni, — és pedig a cikk ezen soraira: „És ha képtelen ohajtások ezafoglalásával foglalkoznak tudósaink” erre csak azon megjegyzésem van. Hogy ohajtásokat ezafoglalni nem lehet, lehet az ohajtás helyességét vagy helytelenségét kimutatni, én ohajtok most szép nyári napot, ki fogja ez ohajomat megczafálni, de azt igen kimutathatják, hogy ohajom helytelen.

De hát lássuk, mik is azon ohajtások, melyeknek helyességét vagy helytelenségét akarják kimutatni tudósaink? A „Szent-László-Társulat” jubiláris közgyűlésén dr. Schlauch L. szathmári püspök, mint elnök tartotta a megnyitói beszédet, melyet ezután a napi sajtó is behatóan ismertett. — A lapok e beszédet részint helyeselték, részint elvetették s ezek között a „G. K.” is; miért? hát csak azért, mert mint ez is mondja, a tudós püspök a középkort ohajtja vissza monumentális beszédjében; — de hát hol? beszédjének mely részében, (?) át s átvastam a remek beszédet, de sehol sem tudtam megtalálni a helyet, hogy a beszédben ez ohaj kifejezve volna.

De igen megtaláltam az ellenkezőt, s ennek bizonyítására, — a tévedés megszüntetésére elégnék tartom a monumentális remek beszédnek azon részét idézni, melyek ezen vádat megczafolják: ezt a beszéd vége, foglalja magában, mely így szól: „Nem kívánja senki a középkori állapotot visszaidézni, a mi egyébiránt lehetetlen is, és nagy tévedés, hogy ne mondjam, igazságtalanság van abban, ha ezen szándékkal a katolikus egyház gyanasítatik. — Igen, ha lehetne valamit visszahozni, ez azon mely vallásosság volna, mely a középkort átszellemítette; az azon eszményi felfogása az életnek volna, mely sajnosan, ma a rideg materializmusnak kénytelen helyt adni; azon isteni erő volna, mely áthatván családainkat, nemesítvén a közérkölséget, adjon a nemzetnek a középkori nagy férfiakhoz hasonló fennkölt szellemeket stb., s végre így fejezi be: „Ezt kívánjuk mindnyájan visszahozni, a kik az emberiséget szeretjük, mert hiszszük, hogy ez a kultúrának nemesítésére szolgál.”

Most kérdem tehát, hol kívánja itt vissza a középkort a nagy püspök? — igen, visszakíván belőle valamit, a jót mit minden ember ohajt, — a vallásosságot, a hitet, mely élteti a szívet, mely nemesíti az erkölcsöket.

Avagy tehát ma már nincsen szükség Istenre, vallásra, erkölcsre, ma tehát már ezek nélkül is megélhet az ember, köve hiszem, vagyis jobban mondva, nem hiszem.

Mert adjanak hát számot, mutassák ki hát az okát ama temérdek öngyilkosságnak és gyilkosságnak, melyekről hasáb száma írnak a napilapok. Nem lehet oka ezeknek egyiknél az, mert becsületében szenvedett kárt, a másiknál hogy hiába, reménytelenül szeretett, a harmadiknál mert nem volt betevő falatja, hogy a szegénység vitte őt a halálba; — nem ez az oka, hanem mert nincsen mentő deszka, kihalt a hit, a remény, a szeretet az emberek kebeléből; nincs mi vigasztalja a megsértettet, nincs mi bátorítsa az elhagyottat, nincs mi erősítse s reményt öntsön a szegénybe, mert ki van ölte a szívétől a hit, s ezzel az Isten, a hol pedig Isten nincsen, ott nincsen szeretet, ott nincsen áldás, ott nincsen béke.

Avagy tehát rajta, kísérjék meg, a mint kezdik is, vegyék el a szegénytől a hitet, vegyék el Istenét, s hagyják önmagára, s akkor az önző emberek között, hogy fogja majd életét fenntartani, úgy a hogy könnyebb, vagy ha ez nem sikerül, úgy rajta, ott van a másik eszköz s elveti eldobja magától azt, mi nem az övé, mi Istené: az életet. — Tehát nincs ma már Istenre szükség, ma? hiszen több husz év előtt írta már Gagern, hogy „a ki még most is Istenben hisz, könnyen jezsuitának csúfolják;” de meg is látszik aztán, mint már említém, a tömeges öngyilkosságokban s gyilkosságokban; hát az vajjon tetszik-e valakinek, avagy erkölcsre mutat-e az, midőn immár iskolás gyermek-

czők szájából oly káromkodásokat hallunk, mi valóban minden nemesen érző ember szívét szomorúsággal töltheti be.

A vallásosság alapján azután a tudós főpap nagy eszméket kíván, ohajt a nemzetnek, avagy tehát nem adott-e ilyeneket ama kor, melyet sőtötnök szoktak nevezni, a keresztényiségnek, erre nézve Donoso Cortés szavait idézem, ki is így ír a középkorról: „Hogy erejét megmutassa, egyszer azt mondá a katolicizmus (a katolicizmus, no mert akkor még nem volt protestantizmus!); kiszemelek egy barbár századot, s azt megtöltöm esodáimmal és kiválasztván a XIII. századot, megkoszorozza azt négy oly emlékekkel, melyeknél nagyobb szerűbbet az emberi lényiség soha nem alkotott, s ezek: Sz. Tamás summája (melyről Hering jeles jogtudós és egyetemi tanár Göttingben „der Zweck im Rcht“ című könyvében remek észrevételt tesz), böles Alfonz törvénykönyve, a Divina Commedia és Kőm székesegyháza.”

Még azon öreg emberről kellene említést tennem, ki oly szépeket akart mondani Szylveszter éjjelén, — szépeket is mondott, azonban nem azokat, de hát nem értették jól meg, mert most kissé talán gyengébben beszélt, mint mesesen szokott. Öreg már, szó sincs róla, hiszen 1887-ik évébe lépett immár, s még sem hal meg, még sem bír vele egy ellensége sem, sőt inkább folyton látja ellenségeit elhullani egyenkint.

De elég hagyjuk a középkor máglyatüzét is, ne kívánja azt senki se vissza, mert a ki visszakívánja, könnyen megégetné magát, s még talán életében; — vannak ugyan, kik tüzet ohajtanak a régi időből, de nem a középkor, hanem a középkor előtti, a holtak számára ohajtják; — lám, lám, tehát mégis vannak olyanok, kik visszaohajtanak valamit a középkornál is régiebb időből, s pedig azon táborból, mely annyira zokon vette s veszi a szathmári püspöknek s vele sokaknak, kik a jövőbe éles szemmel pillantanak, azon ohaját, hogy bár a vallásosság ismét visszatérne a szívekbe; — no már én csak a mondó vagyok, hogy sokkal számossabban ohajtják a vallásosságot, a jó erkölcsöket, mint a halottégető kemenczékét.

De az óramutató csak megyen előre, előre, mulik az idő, s az elmúlt többé soha nem jön vissza, csak legfeljebb gondolatban, mert olykor-olykor igen-igen hasznos a multra gondolni, az ősoktól is lehet valamit tanulni, a javulást a multban is kell keresni, hogy a rosztal elvessük, a jót pedig abból a korból ismét visszaváriszoljuk. — de nem, nem magát a kort. — Gondoljunk, gondoljunk a multra is, mert a ki a multra nem gondol, annak a jövőhöz nincs joga!!

K. M.

Gömörmege népoktatási állapota az 1885/6. évben.

Az ez évben összeirt tankötelesek száma volt 28207. Ez a megye 169064 lélekszámának 16/6. százalékát képezi s az előbbi évhez képest 0.8 százalék vagyis 284 tanköteles apadást mutat. Ezek között volt 6—12 éves fiu 10418 leány 10065, 13—15 éves fiu 4087, leány 3637.

Vallás szerint volt 11306 róm. kath. 740 gör. kath. 5457 hely. hitv., 9931 ág. ev. és 773 móz. hitű. Nyelvre nézve: 17495 magyar, 930 német, 12482 tót.

Ezen tankötelesek közül látogatta az ellemi népiskolai tanfolyamot 9871 fiu, 9484 leány összesen: 19355 vagyis 96 százalék. Ismétlő és ipariskolába járt 3497 fiu 2904 leány összesen 6401. (76.8%) polgári iskolába 115 fiu 40 leány 155. középiskolába 429 fiu, összesen járt iskolába 26340 vagyis az összeirt tanköteleseknek 93.7%-a, 1876 óta, midőn a népoktatásügy vezetését a közigazgatási bizottság vette kezébe. emelkedett az iskolába járók száma 4867-tel (23%), 1869 óta pedig 10859-el (70%-al.)

Az iskolába járók között volt 10484 róm. kath. 739 gör. kath., 4933 hely. hitv. 9497 ág. ev. és 687 mózes hitű, nyelvre nézve 13478 magyar 899 német 11963 tót. Iskolába nem járt 593 fiu, 1274 leány összesen 1867 vagyis százból 6.5.

Legalább 8 hónapig járt iskolába 22694, kevesebb ideig 3646.

A tanuláshoz szükséges tankönyvvel birt 24973, nem birt 1367. Az iskolába járók közül mulasztott 17436 tanuló

számban összegyűlt közönség teljes meglegedését megnyerni képesek voltak.

Ezek ime azon intézmények mélyen tisztelt gyülekezet, melyek a jelenlegi kishonti tanítók által létesítettek, melyek ha nem is valami dicső fényt, de bizton hiszem, hogy homályt nem árasztanak úgy az egész egyletre, valamint annak egyes tagjaira.

A kishonti ev. néptanító-egyletnek történelmi multját kapcsolatban a jelenel, ekként röviden körülrva, — szabad legyen végtére néhány szóval annak jövőjére is következtetnem. Minnekelötte azonban ezen jövőt szellemi képzetemben látok szemmel megjósolnám, kötelességemnek tartom szeretett tisztársaimnak, valamint az utókornak is közel 30 évi, a kishonti ev. esperességben a néptanítói pályán működésem alatt szerzett, s tapasztalataimból merített tanácsomat, őszinte baráti megemlékezésül s figyelembe vételül ajánlani.

100 hosszú év vonult végig máris a kishonti ág. ev. néptanító-egylet társas belelete felett! Dicső elődeink a nehéz munka után a rideg föld gomráraon alusszák az örökkévalóság édes álmát! Mi utódaik vagyunk! Vajjon nem illő-e ez ünnepélyes alkalommal úgy a népnevelésügy, valamint az a körül fáradozók multjára kegyelettel megemlékezni, s abból magunknak példát és tanulságot meríteni. Oh igen! Én jelen munkámban ezen mult időkben történt események kutatásával foglalkozva, s azokat a jelenel összekapcsolva a következő tanulságot merítettem: hogy a kishonti ág. ev. néptanító-egylet e hosszú évek lefolyása alatt akkor volt legdicsőbb, akkor volt legerősebb, akkor vivta ki számára a legszebb jogokat, midőn erős lémez módjára összetartott, midőn igazi és őszinte baráti szeretetben és egyetértésben élt! — És ez azon tanács, a melyet én az utókornak igaz baráti szíveimből ajánlok.

„Concordia res parvae crescunt, Discordia maximae dilabantur.”

mondja a költő. — Az alap meg van vetve, az ut meg törve, a jó tanács megadva, ennek nyomán továbbhaladva,

234009 félnapot, melyből felmentetett 228634, büntetett pénzbírsággal 5395 eset. A bírságpénzből befolyt 77 frt 20 kr. Az iskolából kilépett 12 éves tanulók közül megtanult olvasni 7, írni és olvasni 2846.

A megyebeli 281 önálló polgári község közül birt helyben egy vagy több iskolával 253, iskolázásra a szomszéd községbe becsatolva volt 28. Oly község, melyben iskolázás nem lenne nincs s a pusztai és gyári telepek közül is 7 bír iskolával.

Az 1885/6 ik tanévben volt megyénkben 310 elemi, 3 polgári, 7 iparos-tanócz-, 3 kereskedelmi iskola, 6 ipar-tanműhely, 1 bányász iskola, 10 óvoda, 3 gyermekmenhely 1 árvaház, összesen 344 népoktatási intézet. A 313 nép- és polgári iskolából 290 vegyes, 12 fiu, 11 leányiskola, fentartóik szerint: 1 állami, 15 községi, 100 róm. kath. 3 gör. kath., 72 hely. hitv. 118 ág. ev. 3 móz. hitfelekezeti, 1 magániskola.

Ez évben szerveztetett a likéri gyártelepi, a sziliczei róm. kath. s az eddigi vegyes iskolának kettéválasztása által a klenőezi fi- és leányiskolák, továbbá a paesai, uhornai és tiszolczi gyermekmenhelyek, 1876. óta szerveztetett 10 évi tanfelügyelői működésem alatt 15 elemi, 2 polgári, 7 iparos-tanócz, 2 kereskedelmi iskola, 5 tanműhely, 4 óvoda, 3 gyermekmenhely, 1 árvaház, összesen 59, 1869 óta 51 új iskola és nevelőintézet. — A szervezés stadiumában volt ezen tanév végével 4 iskola, 3 óvoda és 1 gyermekmenhely, melyek közül az 1886/7-ik tanév elején 4 új intézet meg is nyitattott.

Tannyelv szerint volt 167 magyar, 69 tót, 4 német-magyar, 73 tót-magyar. A 31 szakiskola és óvodában, 4 vegyes tannyelvűt leszámítva, valamennyi magyar. A nem tisztán magyar tannyelvű iskolák közül tanítottatott a magyar nyelv jeles sikerrel 56 iskolában, elégséggel 69, csekély sikerrel 21-ben. — A magyarnyelv mellett tanítottatott csekély kivétellel a többi kötelezett tantárgy is minden iskolánál. Az eredmény változik a tanítók szakképzettsége szerint, általában kielégítő, de oly helyeken, hol nem képesített és nem képezdevégzett tanítók vannak, habár csak ideiglenesen alkalmazva, milyen a mult évben 53 volt, az eredmény csekély s a legtrikább esetben áll arányban azon a törvényes minimumon alól álló javadalalmazással, mely kisebb községeinkben egyedül s nem könnyen elvárható oka a nem képesített tanítók nagy számának (14%). Hogy tanítóink buzgalommal működnek, kitűnik abból, hogy az újabb keletű realis disciplinai iskoláinkban elismerésre méltó mérvben terjedtek el s e tekintetben megyénk az ország többi tankerületeit jóval megelőzte. Így tanítatik a rajz 170, a női kézimunka 120, a háziipar 125 iskolában; még pedig szalmafonás 53, kosárfonás 20, kaskötés 5, faragás 28, agyagmintázás 10, kartonage 4, lombfűrészelés 3, seprökötés 2 iskolánál. Igen kívánatos, hogy a nevelés-tanítás ezen fontossága iránt az iskolazékek nagyobb érdekléssel viseltessenek s a buzgólkodó uttörő tanítók működését az idő vágó felszerelés, minták, munkaanyag beszerzése és ha lehet egy külön munkaterem átengedése által könnyítsék.

A tanhelyiségek s azok felszereléséről egyébiránt következő adatok nyújtanak képet. A tantermek száma ez évben 371 ról 376-ra emelkedett, 305 iskola birt saját házzal, 8 bérházban volt elhelyezve. A 305 iskolaépületben volt 346 tanítói lakás, míg 31 tanító lakbért kapott. Új czélszerű iskolaházak épültek S-Gömörön. Likéren és Balogfalán. A tantermek közül bir 35 méter belsőmagasságuál többel 127, kevesebbel 249. Egy tanulóra esik 1 □ m. térfogatnál több 205, kevesebb 171 tanteremben. Helyes padokkal van felszerelve 129, kevésbé czélszerű padokkal 152 terem, míg 95 ben az iskolai padokat másnemű, a gyermekek testi fejlődését épen nem előmozdító butorok pótolják.

Az iskolák mellett volt 175 faiskola, 231 iskolakert, 236 tornater. A felszerelés állott 531 fali tábla, 40 szemléltető képgyűjtemény, 282 fali olvasótábla gyűjtemény, 240 számológép, 285 Magyarország fali térképe, 89 Osztrák-Magyar monarchia, 214 Európa, 60 Föld öt része, 246 földgömb, 207 természetrajzi, 83 természetani fali tábla, 282 szépirási, 68 rajz mintagyűjtemény, 42 iskolánál tornaeszköz, 85 tanítói szakkönyvtár, 86 tankönyvgyűjtemény, 74 ifjusági és 40 népkönyvtárból. Ezekben kívül volt más 204 kézi térkép, 19 község, 149 Gömörmege térképe, 14 földrajzi atlasz, 89 másnemű fali térkép, 9 domború térkép,

a kishonti ev. népanító-egylet jövője is az előbbihez hasonló lehet, — a mit szíveimből ohajtok is!

Mélyen tisztelt gyülekezet!

Történelmi értekezésemet ekként befejezve, mély tisztelettel nyujtom azt a nt. esperességnek, mint oly testületnek, melynek védszárnyai alatt a kishonti ág. ev. néptanító-egylet 100 hosszú évtől óta létezett, s melynek védszárnyai alatt békességben élve, ernyedetlen buzgalma által oly intézményeket létesített, melyekre az utókör is csak kegyelettel és méltánylással emlékezhetik vissza. — Nyujtom azt azon forró ohajtásom kíséretében: Vajha az összes magyar országai tanító-egyletek minél előbb kivivhatnák mindazon jogokat, melyek egy részének a kishonti ev. néptanító-egylet máris birtokában van! — Vajha mennél előbb a társadalom elismerve a néptanítói osztály, a nemzet jövő boldogságáért teljesített nehéz működését, annak jelen anyagi helyzetét biztosítva, az emberiség azon polcára emelné, mely ezen osztályt, kivált a jelen felvilágosodott században méltán megilleti! — Vajha az ország főpolcán álló magas rangu uraknak gyakran jönne eszükbe Diesterveg nevelész ama mondata: „Ha felemeltek a tanítót, felemeltek ez által a nemzetet, s ha lealacsonyították, lealacsonyították magukat, s lealacsonyították a jövő nemzedéket.”

Végtére csakis tartozó kötelességet vélek teljesíteni akkor, a midőn az igen tisztelt gyülekezetnek a kishonti ev. néptanító-egylet nevében, iránta való megtiszteltetésükéri hálás köszönetet nyújtanai akarok. — Fogadják tehát ezennel hálás köszönetünket a nt. lelkész, tek. felügyelő, s valamennyi tanügybarát urak. Ti vagytok azok, kik a kishonti ev. néptanító-egylet ezen ritka jelentőségű ünnepélyét megjelenéstekkel tiszteltétek meg, s ez által az egylet irányában igaz baráti szeretetet tanúsítottatok. — A Mindenható terjessze ki áldásteljes szárnyait a kishonti ev. esperességre, valamint annak minden egyes tagjaira terjessze úgy, hogy nagyérdemű kormányzói böles vezetése alatt, hori parva saxoniam viruljon, — viruljon sokáig!!

foglalt törvényes pontok nyomán egy szilárdabb testületté összeforrván, biztosabban haladhassanak a népnevelés magaslatos, de tövises pályáján.

A kishonti ev. néptanító-egylet jelenje nevezetesnek mondható végtére azért is, hogy ezen egylet tagjainak egy része szem előtt tartva a jelenkorban a néptanító továbbképzési szükségességét, magát a dal- és zene művészeti tantárgyakban továbbképezni elhatározta. Melynek elérése céljából egyletté alakulva saját költségükön hangszereket szerelve, többszöri egymással való összejövetel s ernyedetlen szorgalmuk által azokban oly előmenetelt mutattak fel, mely szerint kishontnak értelmisége előtt nyilvánosan fellépni, s több ízben hangversenyeket rendezni, s az ezeken igen szép

4 tellurium, 1 földrajzi, 1 történelmi képgyűjtemény, 171 természettudományi eszköz-, 52 természettani és közgyűjtemény, 4 gipszminta-, 3 régiség gyűjtemény, 1 muzeum. Dobosinán s egy megyei tanszermuzeum 1877 óta.

Az iskola fenntartók által a felszerelés pótlására fordított tekintélyes összegén kívül a Vallás és közokt. Ministerium által felszereltetett a rosznyói ker. felső-leány-, a nandrási és sajógömöri iskola.

A 313 elemi és polg. iskolában működött 315 képesített, 53 nem képesített tanító és 9 lelkész. Rendes tanító volt 300, segéd 68, nem szerint 353 férfi, 15 nő. A magyar nyelvet bírja szóban és írásban teljesen 363, csak szóban de teljesen 4, szóban keveset 1. Ez évben szerveztették 5, 1876. óta 36, 1869. óta 71 új tanítói állomás a szakiskolák és kisdodovodáknál szerveztették 9 állomáson kívül. A tanítók továbbképzésére szolgált az évben a minden iskolának járható, de nem mindenütt megőrzött Néptanítók Lapja mellett a megyebeli 4 tanítóegylet járásköri és közgyűlései.

Az elemi és polg. iskolák fenntartására befolyt készpénzben 123912 frt, terményben 69757 összesen 193669 frt. Ezen összegre befolyt 44230 ftnyi becsértékű ingatlanból 29252 frt, 201595 tőke kamatjából 11260 frt, tandíjből 30892 frt, állami segélyből 11797 frt, közsegéből 28238 frt, egyházi segélyből 43910 frt, egyéb forrásokból 33320 frt.

Ebből fordítottak rendes tanítók díjazására 121012 frt, segédtanítókra 17005 frt, fizetés tisztogatásra 8526, tanszerekre 4568, szegény tanulók segélyezésére 2085, vegyes kiadásra 8645, tőkésítés vásárlás és építkezésre 31828 frt. Egy rendes tanító átlagos fizetése 403 frt, egy segédtanítóé 250 frt, egy-egy iskola belekerült 618 frtba, összehasonlítva egy iskolára 1876-ban 236 frtnyi kiadásával, az emelkedés 382 frt vagyis 161%.

Ezen összegben kívül fizetnek még iskolafenntartóink az orsz. tanítói mudiálapra 333 tanítói állomás után 3996, maguk a tanítók pedig 1082 frtot, összesen 5208 frt, mely alaplól eddig 2 munkaképtelen tanító, 12 özvegy és 15 árva nyereséves évi segélyt.

A népnevelés ügy iránti érdeklődés és áldozatkészség fokozódásáról tanuskodnak még a fentebbiek mellett, hogy a rosznyói árvaház tőkéje, melyből 15 árva neveltetik, az 1885. év végéig 17199 frtra emelkedett, a rimaszombati nőegylet 11 árva neveltet s hasonló arányban működnek a rosznyói és jolsvai nőegyletek. Szegény tanulók segélyezésére alakultak a tiszolezi állami isk. és a nagyrocezi polg. iskolai segélyező egyesületek. A rosznyói káptalan e czímen ez évben is tekintélyes összeget adott ki. Az egész megyére kiható működést fejt ki a Gömörmegyei köznevelődési egyesület, melynek céljaira aláírt összeg ezen évben 6600 frtról 14000 frtra emelkedett a melyből leginkább új kisdodovodák segélyezésére 407 frt fordított. Kiváló mozzanat még, hogy a megyei nemzeti alaphoz, melyből tanítók jutalmazására és tankönyvek terjesztésére 398 frt 38 kr. fordított, ez évben 7000 frtra egészítették ki s hasonló czélból Fáy-alap létesítették.

A 136 közig. bizottsági ügydarabon kívül elintéztem 1151 hozzám beérkezett ügydarabot. Hivatalos utazásra fordítottam 72 napot, mely idő alatt meglátogattam 122 iskolát s részt vettem a megyei négy tanító-egylet közgyűléseiben. — Rimaszombat, 1887. január 8-án.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Levelezés.

Rimabréz, 1887. január 13.

T. Szerkesztő ur! A kishonti ág. ev. néptanító-egylet által mult év december hó 28-án Rimabrézön megtartott 100 éves egyleti jubileumrészeslet leírását becses lapjában olvasva, kedves kötelességemnek tartom jelen soraim által az egylet nevében hálás köszönetet mondani mindazon tanügybarát s kegyes pártfogó uraknak, kik az örömmünepélyen megjelenni s azon részt venni szívesek voltak.

Örömmel konstátálhatom azon tényt, miszerint a kishonti ev. néptanító-egyletnek e hosszú évek lefolyása alatt mindig voltak nemeskeblű pártfogói, kik a tanügyet valóságos szívükön hordvák, ezen egylet tagjait úgy szellemileg mint anyagiilag is támogatni készek voltak. — Kiderült ez jelenleg is, s meglehetett látni, kik érdeklődnek buzgó hazafisággal ezen egylet ügyei iránt? — Az ünnepeken ott lehetett látni legelső sorban a kishonti ev. esperesség főkörmányzóit, nevezetesen: nt. Czéner Pál kishonti főesperes, nagys. Ruthényi Béla esp. felügyelő, tek. Groó Vilmos kir. tanfelügyelő urak élén több nemesen gondolkozó lelkész urakat s más tanügybarátokat, kik becses megjelenésök által az egyleti ünnepeket díszessé téve, megmutatták a kishonti ev. néptanító iránti baráti részvétöket, a miért a mindenható egék Ura terjessze ki áldásteljes szárnyait ez új évben úgy reájok, valamint becses családjukra is!

Nem mulaszthatom el azonban a rimabrézói ev. egyház buzgó lelkészenek az egylet ügyei iránt tanusított érdeklődését s nemes gondolkodását különösen is kiemelni, s t. szerkesztő urat jelen soraim közlésére felkérni.

Id. Farkas József, egyt. elnök.

Pelsőcz, 1887. évi január hó 16.

Nyilvános köszönet.

T. Szerkesztő ur! Teljes bizalom alapján egy kis helyet kérek becses lapjában im e kegyeletes levélkének, melyben én alól megnevezett, a nyilvánosság egy útján is, hálás köszönetet mondok a pelsőci reform. egyház és város igen tisztelt előjáróságának, valamint az örökvető birtokos közönség igazgatóságának, s vallásra, nemzetiségre való tekintet nélkül az egész város azon lakosainak, a kik az én itteni hivataloskodásom felszázados évfordulati napját jubilaris emlékmünepélylyé tették, és valamint a hosszú pálya egész folyama alatt úgy és különösen most, engemet és Istenőt áldott kis családomat, — önmagukat is megtisztelő — jószágukkal elaraszottak, érdemem feletti szíveséggel, szeretettel boldogítottak. — E mellett egy örökbecsű szent emlékekkel ajándékozván meg engemet; ráadásul még, a mi körülményeink között is igen tekintélyes, 350 ftnyi alapítványt gyűjtöttek és tettek fel igénytelen nevem alatt a nevelésügy oltárára, a mely remélt legjobb kezelés mellett, hivatva van, sok égő könyvet letörölni szegény árva tanuló gyermekeket magasabb törekvéseikben gyámolítani. — Különösen hálás köszönetet mondok tek. Fridrik Vilmosné asszonynak és kedves leánya Fridrik

Janka asszonynak, kik a mai nap emlékére, templomi műmárvány szobáinkat, titokban készített drága ezüst rojtu, bársony szőnyeggel díszítették fel. — És szívem mélyéből köszönetet mondok mindazoknak, a kik közel vagy távolból személyesen vagy megbízottjaik által vettek részt ezen mai szerény ünnepeinkben. — Hálás köszönet azoknak is, a kik szíves levelek- vagy táviratokban adtak kifejezést irántam való jó indulatjoknak. — Az örök Isten áldja meg mindnyájukat az enyémnél fokozott mértékben hosszabb, sikerdusabb, s ha a lehető még boldogabb étellel, és minden lelki, testi jók teljesítésével; kiterjesztvén áldó viszontköszöntésemet azokra is, a kik csak gondolatban nemes szívök jószágával szorítottak ez alkalomból velem jobbot. — Lelkem ölelése mindnyájokkal!

Szentpéteri Sámuel, ev. ref. lelkész.

Rimaszombat, 1887. jan. 20.

T. Szerkesztő ur! A „Gömör-Kishont” folyó január hó 16-iki 3 ik számának „Hírek és vegyesek” rovatában „képesítettég” czim alatt közlemény jelent meg, mely alólírott erkölcsi testület értékét czéllozza megsemmisíteni, mely közlemény ellen alólírottaknak, mint a rimaszombati polg. olvasó-kör előjáróságának óvásunkat — illetve roszalásunkat — következőkben tesszük közzé:

Sértve, illetve megbántva érzi magát a rimaszombati polgári olvasó-kör minden egyes tagja, előjárósága és választmánya a fentidézett közlemény által, mert az az olvasókör tagjait tudatlanoknak, s így az emberi társadalomban helyt nem foghatóknak minősíti; már pedig az olvasókör multja fényes tanujele annak, hogy e város polgárai önművelődésükre minden eszközt felhasználnak s fel fognak használni jövőben is, s eddigi működése az egyesülteknek biztosíték a jövőre nézve.

Az olvasó-kör sem nem szorult a helyi sajtó gyámolítására sem annak kegyét nem keresi, de roszakaratu, valótanságokon alapuló rágalmozó állításait visszautasítja.

A rimaszombati polgári olvasó-kör választmánya s annak nevében

Éva János, elnök. Főrís Ferencz jegyző. Ennyinek közlésével — ha már egyáltalában szükségesnek találtott, — a t. polgári olvasókör megelégedhetik; czáfolatának pusztán személyeskedő sorait azonban mellőzzük azért, mivel a használt kifejezések tulmennek a közöletőség megengedett határain. Egyébiránt kijelentjük, hogy a zokon vett hír beküldőjének testületet avagy egyeseket rágalmozni, tudatlanokul minősíteni szándékában nem állott, és tiltakozunk kell az ellen, hogy lapunk szóban forgó közleményét bárki magára vonatkoznak tekintse, mely addig, míg az ehez alkalmas adatot abban ki nem jelöli. Szerk.

Hírek és vegyesek.

Kinevezés. A rosznyói járás uti biztosál Alitisz Pál lett főispánilag kinevezve, s e hó 10-én tiszti esküjét letévén, hivatalát azonnal el is foglalta.

Uj rajztanárt kapott a rosznyói kath. főgymnasium Csehely Adolf személyében, ki a kis-kun-félegyházi gymnasiumból, hasonminőségben nyervén meg a kitüntetést, a kormány által lett közelebb kinevezve.

Vizsga. Az ev. ref. felekezeti leányiskola első félévi vizsgája február hó 1-én délelőtt fog megtartatni, ajánljuk a szülőik és tanügybarátok figyelmébe.

A vörhany (sarlach) betegség járványszerűleg lépett fel Klenőczon, hol az iskolákat hatóságilag be kellett záratni, hogy továbbterjedése meggátoltassék.

Az állami ménlovak fedeztetési állomásukra leendő szétosztása a rimaszombati telepen jövő február hó 12-én fog megtartatni.

A rimaszombati polgári olvasókör ma egy heti táncmulatsága egyike volt a legikerültebbeknek úgy látogatottság, mint jövedelem tekintetében. A tiszta jövedelem — a felülfizetésekkel együtt — 107 frt 31 krt tesz, a mi a közönség megjelent részének a közügyek iránti érdeklődését örvendeztetően bizonyítja. A vendégek teljes névsorának közlésére nem leven térünk, csak a táncosnékat jegyezhetjük fel, ha ugyan szerencsétlenségükre nem tévedtünk volna. Ott láttuk — s mindeniket kifogástalanul izléses öltözékükben — Antal Juliak, Balázs Erzsike, Biró Erzsike, Benyo Anna, Farkas Erzsike és Juliska, Husek Mariska, Hubert Fanni, Jakovetz Mariska, Kohut Erzsike, Kánta Zsuzsika, Lipsey Mariska, Léva Juliska, Majorossy Piroksa, Majomi Mariska, Molnár Juliska, Németh Juliska, Pataz Terike, Rábelly Ilona, Bieger Erzs. Ujj Lidi, Szeverényi Irma, Stolez Emilia, Szabó Rózsa, Szabó Anna, Szabó Mariska, Szos Ilona, Simon Erzsike, Szlancsik Irma és Emma, Szénassy Mariska, Tarda Mariska, Teley Mariska, Varga Lidi és Zaborszky Klemma kis asszonyokat. A multság mindvégig zavartalan kedélyesség közt késsé reggelig tartott.

Jótekonyságú hangverseny lesz ez évi február 6-án Nagy-Rőczén a műkedvelők állandó színházában a vereskereszt nagyrocezi főkegylete javára. A műkedvelők általában ismert tehetsége már magában is biztosítja az előadás sikerét, s bizonyos, hogy Nagy-Rőcze és vidékének művelt közönsége a műkeovelők buzgalmat kellően fogja méltányolni. — de a műsor is változatos, élvezetel ígérő, s következő számokat foglalja magában: 1. „Kis furulyám szomorú fűz ága.” Unisono dal zongorakísérlettel, Hubay Jenőtől. Előadja az énekkar. 2. Magyar népdalok. Négyes kísérettel játsza Ratkovszky Árpád ur. 3. „A rab asszony.” Kiss Józseftől. Szavalja Perjessy Lászlóné. 4. „Kolozsvári emlék” Wilmers Rudoltól és „Ábránd magyar népdalok fölött” Liszt Ferencztől. Zongorán előadja Lovasánszky Endréné urhölgy. 5. „Csillagok az égen és földön.” Felolvassa Perjessy László. 6. Hamlet operából „Ophelia” dala, Thomas Ambroisetól. Eneklí Mihálk Dezsóné. 7. „Aradi emlék,” Huber Károlytól. Hegedűn előadja Tomesanyi László ur, zongorán kíséri Pour Ella. 8. Magyar népdalok. Tilinkón előadja Porubszky Imre ur. 9. „Concert-étuden” Liszt Ferencztől. Zongorán előadja Zsembery Tivadar ur. — Kezdeté 7 órakor. — Hangverseny után táncestély.

A putnokai kaszinó e hó 29-ik napján rendez jótekonyságú hangversenyt az ottani „Vám” vendéglő nagy termében. A rendező-bizottság által beküldött meghívó olyan műsorral és szerepléssel díszesedik, hogy méltán költetheti fel a közönség érdeklődését tágasabb körökben is. E műsor a következő számokból áll: 1. „Rondo Capriccioso,” Mendelssohntól, zongorán játsza Fekethe Ilona k. a. 2. „Csevegés,” felolvassa Jaczkó Emil ur. 3. „Egyveleg,” hegedűn játsza Abelesz Vilmos ur. 4. „Népdalok,” hegedűkísérettel mellett dalolja Ligeti Gizella k. a. 5. „Változatok,” Borgia Lucretia dalműből, zongorán játsza Laszallner Odónné ó nagysága. 6. „Szavalt.” 7. „Népdalok,” czimbalmon játsza Fekethe Ilona k. a. — Kezdeté 8 órakor. A hangversenyt tánc követi

A klenőczy olvasókör megnyitása — mint már említék — igen jól sikerült ünnepelességek közt folyt le. Jelen volt azon a vidék színe-java, a rimaszombati járás orsz. képviselője, a tiszolezi magyar olvasókör küldötte. A díszes közönség sorából elég megnevezünk a hölgyeket, hogy ez ünnepelet látogatottságáról fogalmunk legyen. Ott voltak: Adriányi Ernőné, Benkár Pálné, (Liker.) Bogisits Mátyásné, Engler Sámuelné, Gregor Jánosné, Hruska Jánosné, Krman Gusztávné, (Klenőcz.) Korel Ernőné, (Liker.)

Koreny Gyuláné, (R.-Brézó.) Lipták Antónia (R.-Bánya.) özv. Paukó Jánosné, Reguli Pálné, (Klenőcz.) Rásztoczy Pálné, (Nyustya.) Szabó Pálné, (Török.) Szlopovszky Péterné, (Kokova.) Takács Jánosné, (Nyustya.) Török Balázsné urnő. (Klenőcz.) a leányok közül: Adriányi Ilka, Korel Lenka, Panok Paulina, Reguli Margit, Svehla Jolán, Ilona, Emma, Szopota Erzs. Szlopovszky Mariska és Szabó nővérek. — Ily néptámogatás mellett bizony lehet reményleni, hogy a klenőczy olvasó kör felvidékünkön nemesek egyik erős vedvára leend a magyar hazafias elemnek, de sikeresen is fog küzdeni azok ellen, kik e megye szláv és magyar ajku gyermekeit minden áron mostohácul akarnák szembe állítani. A klenőczy ünnepelet rendezői és részesei méltán tarthatnak számat egész közönségünk elismerésére.

Helyreigazítás. Lapunk közelebbi számában közöltük, hogy a tamásfalvi ág. ev. énekkar idei táncvizgalmának napja nincs meghatározva. Amint utólag értesültünk, e táncvizgalmom e hó 30-án fog megtartatni, — az ovoda mulatsága pedig később, valószínűleg február hó 13-án.

A kövii olvasó kör ma tartja zártkörű táncvizgalmát felerészben saját tőkéjének gyarapítására, felerészben pedig a gömörmegyei köznevelődési egyesület javára. Ez olvasó kör ama vidéken küldetéssel bír, melynek érdekében csak úgy működhetik a hozzá fűzött várakozásnak megfelelően, ha közönségünk részéről is minden alkalommal hathatós támogatásban részesül, mely támogatásnak anyagi részével alkalmakkor volna leginkább megörvendeztethető. Öszintén obajtuk is, hogy Köviben a ma est sikerével a rendezőség és közönség meg legyen elégedve.

Farsangi hírek. A jolsvai nőegylet, saját alaptőkéjének gyarapítására vettét e hó 30-án zártkörű táncvizgalmat tart.

A rimaszombati és tamásfalvi kömüves ifjuság Tamásfalán, a „Gondúzó” helyiségében szintén ma fogja kitánczolni magát. Kár, hogy csak magukért mulatva nem igyekeznek ők is tenni valamit a kövii előmozdítására, mely hez bármi kevéssel szintén járulhatnának. Így mutatnak meg igazán, hogy csakugyan tudnak építeni.

Nyilvános számadás és nyugtázás.

A rimaszombati polg. olv. kör saját könyvtárának gyarapítására a „Három Rózsa” vendéglő disztermében rendezett táncvizgalmát f. év és hó 16-án tartá meg, mely alkalommal a bevétel volt a felülfizetésekkel, valamint a Miskolczi I. és Rakottyai D. czukrász urak által felajánlt két db torta kisorsolásából befolyt összeggel együtt: 232 frt 92 krt, míg a kiadás 125 frt 61 krt. tett ki, mely levonván a bevételből, a könyvtár gyarapítására maradt 107 frt 31 krt.

Ezen összeghez felülfizetésekkel járultak: Szabó László 20 kr. Ghászár Andor 20 kr. Csapó Lajos 20 kr. Bodon Lajos 20 kr. Káposztás József 20 kr. Kozsehuba Lajos 20 kr. Stern Mór 20 kr. Kövér István 20 kr. Cseh János 20 kr. Teleyk Andor 20 kr. Kohut Lajos 20 kr. Andrassy Mór 20 kr. Kovács Gyula 20 kr. Stolez Lajos 20 kr. Benko János 20 kr. Eva János 40 kr. Zavadzky Eduárd 20 kr. Heks J. 20 kr. Bodzassy József 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Rajzinger János 40 kr. Molnár J. 40 kr. N. N. 20 kr. Nagy Károly 60 kr. Janda Ferencz 1 frt 40 kr. N. N. 20 kr. Szojka János 60 kr. N. N. 20 kr. Pitta Lipót 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 40 kr. Liptay Andor 20 kr. N. N. 20 kr. Szeifert Endre 20 kr. Tóth Pál 60 kr. N. N. örmester 20 kr. Jakovecz Lajos 40 kr. Simon Neitusz 40 kr. Szeverényi János 60 kr. Naray János 20 kr. Benyo Béla 20 kr. Kandra Jánosné 40 kr. Antal Györgyné 40 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Rakottya Danó 20 kr. N. N. 20 kr. Rasky Bertalan 20 kr. Jeszay Gáspár 20 kr. N. N. 20 kr. Benkó János tanár 20 kr. Simko Nándor 20 kr. Szomor Károly 20 kr. Czikora István 20 kr. Sevrly Zoltán 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Csordás János 20 kr. Kalocsay Béla 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Terhes Pál 20 kr. id. Kubik Ferencz 20 kr. N. N. 20 kr. ifj. Kubik Ferencz 20 kr. Institőrisz Endre 40 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. Hagger Lajos 20 kr. Bereczky András 20 kr. Tóth N. örmester 2 frt. Kallo József 1 frt. Rónay Gyula 1 frt. Varga Lajos 1 frt. Szabó Károly 1 frt. Szabó József mézárós 1 frttal — mely felülfizetéseikért fentnevezettek — Miskolczi István és Rakottyai Danó urak pedig a két drb torta ajándékozása által — a polgári olv. kör irányában tanusított áldozatkészségükért — fogadják a Rimaszombati polg. olv. kör őszinte hálás köszönetét.

Rimaszombat, 1887 évi január hó 21-én.

Főrís Ferencz a polg. olv. kör jegyzője.

Hivatalos közlemények.

Gömörmegye alispánjától.

Hirdetmény.

351. sz. — A vízjogról szóló 1885-ik évi XXIII. t. ez. 18. § a értelmében, minden már létező vízi-mű és vízhasználat, a vízi könyvbe bevezetendő lévén; a törvény 189. §-a alapján és rendelkezéséhez képest, Gömör s Kishont t. e. vármegye területén fennálló vízi-művek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosai, ezennel felhivatnak, hogy jelen hirdetmény kelteől számítandó négy hó alatt, vagyis folyó 1887-ik évi május hó 8-ig bezárólag, a jogosítványaikra vonatkozó engedélyt Rimaszombatban a megyei alispáni hivatalnál mutassák be vagy igazolják, hogy vízi műveik a törvény életbe léptétől, vagy is az 1886-ik évi január hó 1-től visszafelé számított 20 év óta fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna, ellenkező esetben a jogosítványok továbbra fennállónak nem fognak tekintetni.

Kelt Rimaszombatban, az 1887 ik évi január hó 7-én. Bornemisza László, alispán.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. Köszönettel vettük Sorra kerülnek. R. A. Az eset visszaélésből származhatik ugyan, de orvoslását vidéki lap a távolból haszlatlan sürgetné. Legezelszerűbb egyszerűen panaszt tétetni az illstó hatóságnál.

T. A. Sikerültebb alakban közölhető volna; kísértse meg a javítást, — azonban e féllelkel ellátva lévén, legjobb esetben is csak huzamosabb idő után jelenhetik meg.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Egy kitűnő tyúkszemser. melyre olvasóink figyelmét felhívjuk. Az egész világ azt állítja, hogy nem létezik olyan szer, mely által a tyúkszemek gyökerestül kúrhatók lennének. Ezen állítás csakugyan mindaddig jogosult volt, míg Meissner gyógyszerész mult 1886. évi tavasz elején az oly rövid idő alatt nagy hirre kapott tyúkszemtapaszt fel nem találta, mely által, a mint már mi is előbbi lapokban e helyen említettük, esodálatraméltó, eredmények éretnek el. Halljuk különben két, tyúkszemeken szenvedők ítéletét saját szavaikkal, kik a sikeren kételkedtek és kiknek a tapaszt azon megjegyzéssel küldtetett, hogy csak teljes siker esetén fizetendő, mi a megrendelésből is kitűnik.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

I. Levelező-lap. Tisztelettel kérem a Meissner gyógyszerész-féle tyúkszemtapaszt azonnal megküldeni s használni fog, nemcsak az ára fog megküldetni, hanem nagy keleudóségre fog szert tenni. Német-Sztamora, 1886. decz. 18. — Csiki Lajos, s. k. körjegyző.

14 nap után postautalvány 1 frt 15 krról. Miután a tyúkszemtapasza csakugyan kitűnőleg használt, árát tisztelettel küldöm. — N.-Sztamora, 1887. január 4. — Csiki Lajos s. k.

II. Levelező-lap: Sziveskedjék részemre egy m. k. a. c. s. tyúkszem kiirtásához elegendő tapaszt és használati utasítást küldeni. Siker esetén az árát utalványozni kész leszek. — Ócsöd, 1886. decz. 20. án. — Győry Imre, s. k.

11 nappal később postautalvány 1 frt 50 krról. A küldött tapaszt a várt sikert eredményezvén, annak értékét köszönettel itt utalványozom. Győry Imre, s. k.

Ezen és számtalan elismerési okiratok eredetiben mindenképpen által a Meissner gyógyszerész-féle központi szétküldési raktárban Pécsen megtekinthetők és kinyilatkoztatik, hogy ha bárki képes lenne bebizonyítani, hogy a fent szóról-szóra lemásolt elismerési okiratok, mint az épen a tyúkszemserreknél előfordulni szokott, hamisak lennének, rokonoktól származnának vagy ismerősök és barátoktól szíveségből a raktárnak rendelkezésére bocsájtattak volna, 1000 db es. királyi arany fizettetik ki a Meissner gyógyszerész-féle központi szétküldési raktár által.

Ily nyílt szavak hitelt érdemelnek. Ezen tapaszt kapható a gyógyszerészeknél és hírneves kereskedésekben. — Vidékre naponta szétküldés postán a Meissner gyógyszerész-féle központi szétküldési raktár által Pécsen, moór-uteza.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

Tornallya város közvetlen közelében fekvő, újból kiépítendő, **Hámos Antal tulajdonát tevő Sajóvízi 4 örlő kövel, 2 kender törővel s egy kásaörlőkővel ellátott**

malom,

a hozzá tartozó lakház, kert, s réttel együtt **1887. évi ápril 24-ik napjától** számítva hat egymásután következő évre hasznosbérbe — esetleg örök áron is eladó.

Ugyanazért felhívtnak, a hasznosbérben, illetve venni szándékozók, hogy az ez irányban ajánlataikat Tornallyára — vagy a tulajdonoshoz, vagy aláírott ügyvédhez, kiknél a feltételek bármikor megtekinthetők. — legkésőbb **1887. évi márczius hó 15-ik napjáig** adják be.

Egyidejűleg pedig, menyiben a jelzett vízi malom újból kiépítése ezéleztatik, felhívtnak az építkezésre vállalkozók is, hogy erre vonatkozó terveiket, illetve a felmutatandó tervezet szerinti költségvetést szintén s fentnevezetteknek **1887. évi február hó 15-ig** nyújtsák be.

Tornallyán, 1887. évi január hó 6.

KOVÁCS MIKLÓS, ügyvéd.

Farsangi divattudósítás.

Van szerencsém Rimaszombat és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy a közeledő farsangi idény alkalmára, raktáramat a legújabb és a legjobb izlésnek megfelelő árukkal dúsan felszereltem, úgy mint

RUHAKELMÉK

Cachemier, Creppe, Atlasz, Tarlatan, Moll, Foulard és Atlasz Szatén a legújabb színben. Továbbá: Oriental-Tüll, Spanyol- és Guipair-Csipkekelmék és a legújabb áttört Szürach-Brocát különféle színben.

DÚS VÁLASZTÉK

Oriental-Tüll, Csipke és Volanból különféle szélességben 5 centimétertől 120 centimeterig. Továbbá: Guipair-, Spanyol-, Valencé- és Bretton-Csipkék, Rüscheek, Gombok, Atlasz- és Ottoman-Szalagok, Béli-belépők, Legyezők, Zsenília- és Csipke-kendők, a legjobb minőségű karlsbadi. Clacé-Keztyük, sima és himzett Selyem-Keztyük minden színben és hosszúságban.

Nagy raktár a legjobb minőségű Barta-féle Vállfűzők (Mieder) minden szín- és nagyságban.

Urak részére különféle minőségű fekete Peruvien és Dosking-Szövet szalon-öltönyökre, melyet a legújabb divat szerint, előkelőbb körökben elismert szabóm által pontosan elkészítették. — Továbbá: Ing, Ing-Gallér, Kézélő, Keztyű és Nyakkendő dús választékban.

Midőn a nagyérdemű közönség további pártfogását kérem, törekedni fogok, hogy azt pontos kiszolgálással kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel

LANDAU A. FIA.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Meghívás. „A nagyrócezi kölesönös segélyszövetkezet“ az alapszabályaiában kitűzött ügyek elintézésére **február 2-án délután 2 órakor** tulajdon helyiségében tartandó **rendes közgyűlésre**

a szövetkezet összes jogosított tagjait tisztelettel meghívja.

N.-Rőczen, 1887. január hó 9.

Hlavács Sámuel, igazg. elnök.

Egy jó karban levő

Zongora

hely szűke miatt igen jutányosan eladó. Hol? — megmondja a kiadóhivatal, hova az esetleges kérdések intézendők.

5 millió forint teljesen befizetett részvénytőke.

A „**Bécsi biztosító társaság**“ és a „**Bécsi élet- és járadék biztosító intézet**“

alólirott magyarországi fiókigazgatósága által hazánk egyes főbb városaiban már kötvénykiállítási joggal felruházott főügynökségek is felállítván, tudatjuk, miszerint főügynökök:

Miskolcon: TÖRÖK ALADÁR urat.

Debreczenben: Simonffy Sámuel kir. tanácsos urat.

Aradon: Assael A. Abraham urat.

Pozsonyban: Mihalvi T. E. ipar- és kereskedelmi kamarai elnök urat.

Sopronban: A soproni építő- s földhitelbank részvénytársulatot.

Temesvárott: Redl testvér urakat.

Nagy-Beeskereken: Hirtenstein és Reiner urakat.

Szegeden: Tóth Pál urat nyertük meg; felkérjük a t. biztosító közönséget, hogy ugy **tűz-, jég- és szállítmányi**, valamint **életbiztosítási** ajánlataikkal társulatunkhoz, esetleg illetékes főügynökségünkhöz fordulni és minden kíváncsúnak megfelelő társaságunkat bizalommal felkeresni sziveskedjék.

Fentnevezett társulataink, míg egyrészt tekintélyes tőkéjük által is már teljes biztosítékot képesek nyújtani az elfogadott kockázatokért, másrészt előnyös díjtételei versenyképessé teszik minden eddigi hazánkban működő biztosító társulattal szemben; mitőbb az életbiztosítási üzletágban oly előnyös kombinációkat vett fel díjtáblázataiba, melyek a biztosító közönség minden várakozásainak megfelelnek.

Társulataink elvül tűzvén ki továbbá, hogy bekövetkező szerencsétlenségek esetén a károk gyors, pontos és igazságos rendezésére lelkiismeretesen gondot fog fordítani, reméljük, miszerint a t. biztosító közönség egész bizalommal fogja felkeresni ajánlataival társaságainkat, mi pedig igyekezni fogunk az irányunkban tanúsított bizalmat mindenkor teljes mértékben kiérdemelni.

Ugyanez alkalommal felkérjük végül a kör- és községi jegyzőket, néptanácsokat, iparosokat, kereskedőket, valamint a kisebb birtokos urakat, kik helyben vagy vidéken társulatunktól főügynökségeket vállalni hajlandók, hogy ezek elnyerése végett levélileg hozzánk vagy a miskolci főügynökséghez fordulni sziveskedjenek.

TISZA LÁSZLÓ, igazgató.

ÁGOSTON JÓZSEF, vezértitkár.

4-6

Gömörmege a miskolci főügynökség kerületébe tartozik. Rimaszombati kerületi ügynök: **DICKMANN ARMIN.**